וירדה וטבלה מהו: אם תמצי לומר בתר עקירה אזלינן אע"ג דמצי נקיט להו ה"מ ישראלית דטמאה דאורייתא אבל עובדת כוכבים זבה דטמאה דרבנן לא או דילמא לא שנא *תיקו: ומטמאין בכל שהן: אמר שמואל זב צריך כחתימת פי האמה שנאמר °או החתים בשרו מזובו והאנן תנן מטמאין בכל שהן הוא דאמר כרבי נתן *דתניא רבי נתן אומר משום רבי ישמעאל זב *צריך כחתימת פי האמה ולא הודו לו מ"ט דרבי ישמעאל דאמר קרא או החתים בשרו מזובו ורבנן ההוא מבעי ליה לח מטמא ואינו מטמא יבש ורבי ישמעאל ההוא מרר נפקא ורבנן ההוא למנינא הוא דאתא: (א) זובו חדא, רר בשרו תרי, את זובו תלת לימד על זב בעל שלש ראיות שחייב בקרבן, או החתים בשרו מזובו טמא מקצת זובו טמא לימד על זב בעל שתי ראיות שמטמא משכב ומושב, ורבי ישמעאל מנינא מנא ליה? נפקא ליה מדרבי סימאי *דתניא רבי סימאי אומר מנה הכתוב שתים וקראו טמא, שלש וקראו טמא הא כיצד שתים לטומאה ושלש לקרבן ולמאן דנפקא ליה תרוייהו °מזאת תהיה טומאתו בזובו, °איש איש כי יהיה זב מבשרו מאי עביד ליה? מבעי ליה עד שיצא מבשרו, זובו טמא למה לי? °לימד על הזוב שהוא טמא. אמר רב חנילאי משום ר"א בר"ש שכבת זרע לרואה במשהו לנוגע בכעדשה, והאנן מטמאין בכל שהן תנן מאי לאו לנוגע? לא לרואה, ת"ש *חומר בשכבת זרע מבשרץ, וחומר בשרץ מבשכבת זרע: חומר בשרץ שהשרץ אין חלוקה טומאתו מה שאין כן בשכבת זרע, חומר בשכבת זרע שהשכבת זרע מטמא בכל שהוא מה שאין כן בשרץ מאי לאו לנוגע, לא, לרואה, והא דומיא דשרץ קתני מה שרץ בנגיעה אף שכבת זרע בנגיעה? אמר רב אדא בר אהבה שום שרץ קתני ושום שכבת זרע קתני, ושרץ * לא מטמא במשהו והא אנן תנן **האברים אין להם שיעור: פחות מכזית בשר המת, ופחות מכזית בשר נבלה, ופחות מכעדשה מן השרץ מטמאין? שאני אבר דכוליה במקום עדשה קאי דהא אילו חסר פורתא אבר מי קמטמיא. שכבת זרע דחלוקה טומאתו מאי היא *אילימא בין ישראל לנכרים, ה"נ איכא עכבר דים ועכבר דיבשה אלא בין קטן לגדול, אמר רב פפא כתנאי מנין לרבות נוגע בש"ז ת"ל °או איש פליגי תנאי בעלמא דאיכא דאמרי *דון מינה ומינה ואיכא דאמרי דון מינה ואוקי באתרא: למ"ד דון מינה ומינה מה שרץ בנגיעה אף שכבת זרע בנגיעה, ומינה מה שרץ בכעדשה אף ש"ז בכעדשה, ולמ"ד דון מינה ואוקי באתרא מה שרץ בנגיעה אף ש"ז בנגיעה ואוקי באתרא מה ש"ז לרואה במשהו אף לנוגע במשהו א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ממאי דמאו איש דשרץ קמרבי ליה דילמא מאו איש אשר תצא ממנו שכבת זרע קמרבי ליה ודכ"ע דון מינה ומינה? שיילינהו לתנאי איכא דתני כרב פפא ואיכא דתני כרב הונא בריה דרב נתן:

מתני' °תינוקת בת יום אחד מטמאה בנדה, בת י' ימים מטמאה בזיבה, *תינוק בן יום אחד מטמא בזיבה, °ומטמא בנגעים, °ומטמא בטמא מת, °זוקק ליבום, °ופוטר מן היבום, °ומאכיל בתרומה, °ופוסל (את) [מן] התרומה,

ונוחל

וירדה וטבלה. לגבי יהודית אם תמצי לומר בזבה נעקרו מימי רגליה וירדה וטבלה אזלינן בתר עקירה ה"מ בישראל דטומאתו מדאורייתא: **לח מטמא.** דהחתים משמע לח שהיבש אינו חותם פי האמה דנפיל: **רר.** משמע לח כמו (שמואל א כא) ויורד רירו: **בזובו** תורה אור **חדא.** זאת תהיה טומאתו בזובו קרא רר תרי את זובו תלת לקרבן: **או החתים.** לח: **מזובו.** טומאתו היא מקצת זובו אית ביה טומאה דזבה: **שתים וקראו טמא.** כי יהיה זב מבשרו=חדא, זובו טמא=תרי, טמא: **שלש וקראו טמא.** זאת תהיה טומאתו בזובו=חדא, רר בשרו את זובו=תרי, או החתים בשרו מזובו תלת טומאתו היא: **על הזוב.** שהטיפה עצמה טמאה: **לנוגע בכעדשה.** דמנגיעה דשרץ נפקא לן נגיעה דש"ז לקמן מאו איש אשר יגע וגו': **אין לו חלוקת טומאה.** דשרץ קטן מטמא כגדול אבל קטן פחות מבן ט' אין לו קרי: **שום שרץ קתני.** אין לך שרץ מטמא במשהו אבל ש"ז יש מטמא במשהו כגון לרואה: **דכוליה במקום כעדשה קאי.** כלומר מתוך חשיבותיה שהוא אבר הוי חשוב כמקום כעדשה: **הדע.** דמשום חשיבותא דאבר הוא דהא אילו חסר פורתא מן האבר דהוי בציר מכעדשה מי מטמא: **עכבר דים.** אינו מטמא כדתניא בהעור והרוטב (חולין דף קכו:) דעל הארץ כתיב: **כתנאי.** נוגע אי במשהו אי בכעדשה: **ת"ל או איש.** קס"ד מאו איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו יליף: **ופליגי בעלמא.** תנאי דפליגי בכמה דוכתי בדון מינה ומינה ובדון מינה ואוקי באתרא הילכך הנהו תנאי על כרחך פליגי בנוגע בקרי למ"ד דון מינה ומינה דון ש"ז משרץ דהא מקרא דשרץ ילפינן לה דמה שרץ מטמא בנגיעה אף ש"ז בנגיעה ומינה מה שרץ בכעדשה כו': **ואוקי באתרא.** הנח ש"ז במקומה כדאשכחן ברואיה דבמשהו: **דילמא מאו איש אשר תצא ממנו כו'.** ילפינן לה ואפי' למ"ד דון מינה ומינה הוה במשהו דהא נגיעה מראיה יליף ודכ"ע דון מינה ומינה הוא דהכא ליכא פלוגתא דאוקי באתרא דהא מיניה וביה יליף: **איכא דתני כרב פפא.** מאו איש אשר יגע בכל שרץ:

מתני' וזוקק ליבום. אם נולד יום אחד קודם מיתת אחיו אבל נולד לאחר מיתת אחיו אינו זוקק דכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים יחדו: **ופוטר מן היבום.** אם נולד לאחר מיתת אביו וחיה שעה אחת ומת אבל כל זמן שמעוברת אינו מתירה לינשא: **ומאכיל בתרומה.** בת ישראל שניסת לכהן ומת ונולד לה בן לאחר מיתתו אוכלת בשבילו בתרומה בו ביום שנולד כדכתיב (ויקרא כב) ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו ודרשינן יאכילו את אמם אבל הגיהה מעוברת אינה אוכלת בשבילו עד שיולד: **ופוסל (את) [מן] התרומה.** קס"ד כגון בת כהן שניסת לישראל ומת והניח בן יום אחד פסלה מתרומת בית אביה כל ימי חייו דכתיב (שם) וזרע אין לה ושבה אל בית אביה והא יש לה זרע ובגמרא פריך אפילו עובר נמי פוסל:

ונוחל

את זובו תלת. לא דריש אתין אי נמי אתי לדרשא אחריתי:

עד שיצא מבשרו. ובפרק בנות כותים (לעיל דף לה.) דדריש מבשרו ולא מחמת אונסו תרתי שמעת מינה וא"ת ול"צ קרא עד שיצא מבשרו מהיכא תיתי שיטמא בפנים כבחוץ דאי מנדה וזבה הא בריש בנות כותים (שם דף לב:) מצריך קרא לרבות קטן לזב ולנדה ולזבה ולא ילפינן מהדדי וי"ל דהוה ילפינן מנדה וזבה ופולטת במה הצד לר"ש *נמי י"ל כיון דגלי לן קרא שאין בין זב וזבה לענין קטנים גם לענין פנים כבחוץ היינו משום אותם אי לאו מבשרו: **והתנן** האברים אין להם שעור. וא"ת וכי לא ידע דאבר שלם דוקא קאמר וי"ל דפריך אמאי דמשני דשום שכבת זרע קתני דשום שרץ נמי אשכחן כגון אברים ומשני דלאו היינו כל שהוא דאי חסר ליה טהור: **מנין** לרבות נוגע בשכבת זרע. ת"ל או איש. מהבגד אשר יהיה עליו שכבת זרע לא מצי למילף דבגד חמור מאדם דנושא הנבלה מטמא בגדים בחבורו ולא אדם כדאמר בפ"ק דבבא בתרא (דף ט.) וא"ת מ"מ דריש מאו איש דשרץ ושביק או איש דכתיב בש"ז גופיה וי"ל דמסתבר ליה טפי לרבות נוגע מקרא דנוגע ולא מההיא דש"ז דמיירי ברואה וא"ת ול"ל יתורא דאו איש תיפוק ליה מדאיתקש ש"ז לשרץ דמהאי טעמא ילפינן בשרץ בגד ועור משכבת זרע בפ' במה אשה (שבת דף סד.) ובפרק כיצד הרגל (ב"ק דף כה:) וי"ל דאי לאו או איש הוה אמינא דלא הוקשה אלא מ"ש בפירוש כגון נוגע דשרץ לרואה דש"ז ומאי למימר דרב פפא דמרבה נוגע מאו איש דשרץ הא דאמר התם דאיתקש אהדדי היינו משום דקרא דשרץ איירי בש"ז ומאו איש דשרץ נמי לא הוה מוקמינן לנוגע בש"ז אי לאו דאסמכינא בהדיה: **ומטמא** בנגעים. משום דבנגעים כתיב (ויקרא יג) איש או אשה ובטומאת מת נמי כתיב (במדבר יט) ואיש אשר יטמא ולא יתחטא איצטריך קרא בהו לרבויי אבל לענין זוקק ליבום ופוטר מן היבום ומאכיל תרומה לא כתיב איש ולא איצטריך קרא אלא למעוטי עובר:

כנעוריה

◆

תוספי הרא"ש

רר תרי זובו תלת. רבנן לא דרשי אתים דלמאן דדריש אתים חשיב את למניינא בפרק בנות כותים גבי והזב את זובו והכי קא בעי ר' ישמעאל מניינא למה לי תוה מצי למימר דסבר כמאן דדריש אתים. א"נ קים ליה לתלמודא דהאי את אתא לדרש' אחריתי: **ורבי ישמעאל מנינא** למה לי. פי' מנין שתים לטומאה ושלש לקרבן: (כי) עד שיצא מבשרו. בפ' בנות כותים דרשינן מבשרו ולא מחמת אנסו ותרוייהו ש"מ: **והתנן האיברים אין** להן שיעור כו'. תימה מאי ס"ד של המקשה וכי לא ידע דאבר שלם דוקא קאמר וי"ל דקשיא ליה הא דאמרינן דשום ש"ז קתני הילכך פרי' שהשרץ נמי אשכחן כל שהו באיברים א"כ מה חילוק יש ביניהן ומשני דלאו היינו כל שהו דכיון דאי חסר ביה טהור: **נוגע בש"ז** ת"ל או איש. מהבגד אשר עליו ש"ז לא נפיק דדילמא בגד חמור דנושא את הנבלה מטמא בגדים בחיבורין ולא אדם. והכי אמרינן בפ"ק דב"ב. ותימה מ"מ דריש מאו איש דכתיב גבי שרץ ושביק או איש דכתיב גבי ש"ז וי"ל משום דבנגע מסתבר למילף מנגע ולא מאו איש דש"ז דמיירי ברואה. ותימא תיפוק לי מדאיתקשא ש"ז לשרץ דמתוך היקישא ילפינן להו מהדדי לענין בגד ועור פ' במה אשה ופ' כיצד הרגל וי"ל דרב פפא דמרבי נגע מאו איש דשרץ סבר דאיצטריך גם היקש דאי לאו היקישא לא הוה מרבינן מאו איש דשרץ נגע בשכבת זרע ומהאי היקישא דש"ז לתורה לא הוה שמעינן נגע דרואה קרי והא דאיתקש לנגע בשרץ. והא דילפי' היקישא לענין מגע דבגד ועור היינו בתר דמרבי' מאו איש דשרץ נגע בש"ז אמרינן נמי לענין מגע נמי איתקוש ורב הונא בריה דרבי נתן דמרבי מגע מאו איש דש"ז דאי לאו הכי לא משכחת לה דאיתקש נגע בשרץ לנגע וכו' אלא לרוקה והשתא לרב הונא בריה דרב נתן הא דנקט התם לשון היקישא לאו דוקא אלא סמוכין דבתרי קראי כתיבי אבל לרב פפא הוקש ממש הוא דמאו איש דכתיב גבי שרץ מרבינן נגע בש"ז: **וממטא** בנגעים. דכתיב אדם ולהכי איצטריך לרבויי משום דכתיב בנגעים איש או אשה ובטומאת מת נמי כתיב ואיש אשר יטמא אבל לענין לזוקק לייבום ולהאכיל בתרומה לא כתיב איש ולא איצטריך מתניתין להשמיענו יום אחד אלא למעוטי עובר א"נ שלא נצריך ל' יום להוציאו מתורת נפל:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאתא זובו חדא:

◆

גליון הש"ס

גמ' לימד על הזוב שהוא טמא. לעיל לה ע"ב: